

Slov.: Kata, Katunja, Katena, Katuše. Primeri še krajno ime: Katusice na Českem.

Noričk.: Myrina (žensk.), primeri: Dragina, Vacina, Tišina, Kresina.

Slov.: Mirena, Miraš, Mirata, Miren, Mirava itd.

Noričk.: Tatuca (žensk) = Tatuka, primeri: Raduka.

Slov.: Tata, Tatula, Tatislav, Tatomir, Tatul.

Noričk.: Ruma.

Slov.: Ruma, Rumija, Rumjan.

(Dalje prihodnjič.)

Slovstvene stvari.

Košat, a, o, ne koščat, a, o.

Tovarš: Koščate drevesa, kakor da bi bile iz kosti!

Učenec: Tudi meni se dozdeva, da se ne sme pisati koščato drvo; kako se ima tedaj razlagati beseda košat?

Tovarš: Beseda košat se razlaga iz kosa (capilli, Zopf, tudi rus. in srb.); od tod kôsem (Bund z. B. Flachs) prediva, kosat, kosast, košat (nam. kosjat, ästig, ausgedehnt), kosmat (hirsutus) itd. Vide Jezičnik I. 1. 1863. str. 22.

Ozir po našem cesarstvu.

Koliko je v Avstriji za vojaštvo pripravnih ljudi.

Državno ministerstvo je dalo sestaviti število za vojaštvo (soldate) pripravnih ljudi po razmerah tistih 4 let, iz katerih se novinci (rekruti) nabirajo. To poštovanje je razodelo, da blizo 34 milijonov duš, ki jih šteje avstrijsko cesarstvo, spada v prvo vrsto vojaščini podvrženih 340.000 fantov; med temi jih je 82.008 za vojaštvo popolnoma pripravnih in sicer:

v doljni Avstriji . . .	4925	v zahodnji Galiciji . . .	1422
v zgornji Avstriji . . .	2088	v izhodnji Galiciji . . .	4966
na Šalcburškem . . .	2461	v Bukovini . . .	1012
na Koroškem . . .	874	na Ogerskem . . .	21.190
na Kranjskem . . .	1081	v Banatu . . .	4084
na Primorskem . . .	1728	na Erdeljskem . . .	5559
na Moravskem . . .	5076	v Tirolih . . .	3520
na Šlezkem . . .	976	v vojaški Granici . . .	5300
na Českem . . .	12.980	na Hrvaškem in v Slavoniji . . .	2408

Dopisi.

Iz Dunaja 10. maja. — V svečanost poklade utemeljitega kamna česemu narodnemu gledališču bodo napravila slovanska društva na Dunaji sijajni koncert i ples v nedeljo 24. maja v Švenderjevih dvoranih. Čisti dohodki so namenjeni česemu narodnemu gledališču. — Naj bi rodoljubi slovanski vsi tudi od daleč se udeležili po doneskih te „besede.“

V Ljutomeru 9. maja. J. V-k. — Kar se je naša čitalnica 2. februarja odprla, vam še nisem nič pisal. Povem vam, da jako lepo napreduje, kajti šteje 110 udov, ki se še vsaki dan množijo, med kterimi je gotovo do 50 mož kmečkega stanú. — Zdaj stalni, v glavni skupščini izvoljeni odbor je tako-le sestavljen: gosp. dr. J. Ploj, odvetnik, je prvosednik, gosp. J. Kukovec, posestnik, je blagajnik podpredsednik, in

gosp. dr. V. Zarnik tajnik, gospóda J. Gomilšek, solicator, in D. Huber, posestnik, sta arhivarja, gosp. dr. A. Klemenčič, župnik, in V. Hercog, zdravnik, pa odbornika. — Imeli smo dozdej 6 več ali manj zanimivih zabav in po binkuštih precej bo spet velika beseda z gledališčino predstavo; igrali bomo igri: „Ultra“ in „Filozof.“ — Soglasno je odbor imenoval gosp. dr. Jan. Bleiweisa za svojega častnega uda ter ga ob enem naprosil, naj bi tudi on blagovolil nas podpirati v našem prizadevanji, to se pravi, prosti naš kmečki narod dramiti in iz 1000letnega spanja buditi, kar je čitalnici naši glavni namen. Naš narodni zavod je jako važen, ker je skrajno stražišče (der exponirteste Posten) Slovenije, kajti imamo na sever proti Radgoni le 2 uri do trdih Nemcev in dobro uro na istok proti Lendvi do korenitih Magjarov. — Dr. J. Bleiweis se je tudi velikodušno tej prošnji odazval in poslal nam je obilno raznovrstnih knjig in pošilja nam tudi 3 iztise „Novic“, na 2 je bila že čitalnica poprej naročena. — Za ta blagi čin mu v imenu čitalnice tu najiskrenejšo hvalo izrekujem. Gotovo bo to seme na plodovito zemljo padlo, ker naš narod ob bregovih Mure neizmerno rad bere; priča vam to, da ima naša fara čes 100 udov v društvu sv. Mohorja. — 27. aprila je bila glavna skupščina našega okrajnega zastopa (Bezirksvertretung), v kteri se je po večini glasov (narodnih) po predlogu gosp. dr. A. Klemenčiča, sklenilo na državni zbor protest vložiti, 1) zoper davek na premoženje, 2) zoper vsaktero povišanje zemljiščinega davka. Nemškutarji so vsi zoper nas glasovali, in to samo zaradi tega, ker je bilo od naše strani predloženo. — Z nemškutarji tudi vedno glasuje naš narodnjak (!!!) dr. J. Farkaš. „Erkläre mir Graf Orindur den Zwiespalt dieser ärztlichen Natur!“ — Za sklep svojega dopisa pa rečem nemškutarjem, kar jim tu vsak dan večkrat v lice povem: Mi Slovenci smo le mi, nemškutarji so pa po šestnajst! —

Iz Velikovca na Koroškem 1. maja. J. *. — V naši okolici se godé prav pogostoma nesreče, in to večidel po požarih, kakor v Grebinju, v Trušnjah, na zgornjem Koroškem, blizo Velikovca. Da pa ne govorim samo od ognja, naj še kaj drugega povem. Preteklo nedeljo je igrala naša mestna muzika v neki krčmi. Na noč odide en godec, in ni ga več nazaj. Šel je namreč dol k Dravi in se potopil. Zdej ga iščejo z ladijo, vendar ga še niso našli. Zakaj da je to storil, ni znano, vendar se govori, da se mu je mešalo. — Vreme je to leto zelo čudno. Žito, ktero je v tem času prejšnja leta že klasje imelo, se je letos komaj iz zemlje prikazalo. Tudi drevje se še ni ozelenelo.

V Obrih na Koroškem. J. R. — Čujte mnogo žalostnih novic iz našega kraja. Na sv. Florijana dan so le-sem prišli iz Št. Štefana in iz Kloštra s procesijami. Bližanje procesij so domačim naznanjali zvonovi. Žena orglarskega mojstra Valentinčiča s svojim 9 let starim sinkom sliši to zvonjenje na daljnem potu. Mati veli sinu: Poklekniva in moliva, ker v cerkev ne moreva. Med njuno molitvo pride nekdo s puško vzadi ter popevaje v hrib stopa. Fantič kaže materi: „glejte jagra!“ Mati se nič ne zmeni za to. Ko odmolita: „čast bodi Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu“, počí puška in sin je izdihnil svojo dušo! Pozneje smo zvedeli, da je Kapajnikov A. s puško v hosto šel in se ž njo norčeval; pri tej priči pa se sproži tako nesrečno, da ustrelí fanta, kterega neki ni videl. Fantič je 26 zajč-

*) Gosp. J. Z.: Potopisi so težavni popisi, da so zanimivi; popisovanje kje je človek hodil, kje ostajal itd. ne mika bralca; on mora izvedeti jedrenih reči; zato potopis v Ž. K. ni za natis. Ako je popis L. D. jedren, dobro nam doide. Vred.

nikov skozi hrbet dobil, od katerih so nekteri pri bradi ven prišli. — V nedeljo je gad Kogelnikovega fanta v nogo pičnil. — V torek zvečer je na Djekšah Pekart pogorel; vsa živina in še od sosedu posojeni voli so mu zgoreli. Tudi ena žena je še komaj iz ognja živa prišla, pa bode neki mogla umreti.

Iz Brezovice na Primorskem. — V imenu cele soseske se kot voditelj pri zasajenju Krasa očitno zahvaljujem slavnemu c. kr. namestništvu v Trstu, ki nam je na prošnjo našega gosp. A. Koželj-a, tukajšnjega duh. pomočnika, 200 murbovih drevesic milostno naklonilo, pa tudi za seme murbovih drevesec, katero so kmetje z velikim veseljem sprejeli in v svoje vrtice posijali; zahvalujem se gosp. Lovru Pintarju, državnemu poslancu na Dunaji, kateri nam je več stotin žlahnih drevesec podaril (tudi na prošnjo g. Koželj-a), isto tako gosp. Godini v Kopru, ko je v tukajšnjo faro več stotin murbovih drevesec naklonil, in pa gosp. T. Koželj-u, ki se vrlo trudi sadjerejo povzdigniti.

Pod Učkom 3. maja. — Mislim, da mi „Novice“ ne budu odrekale nekoliko mesta, te će drage volje slavjanskemu svetu naše nevolje i zaničevanje naroda slavjanskoga povedati. Došlo je vreme, da neznaš, u koga bi se ozdal, niti komu verovao. Stalno, ako je dualizam komu koliko sreće obećao, Slavjan je od njega nečeka, — a kako bi mogao? Naši poslanci — oba Laha — neznadu il neče znati, da većina stanovnikov u Istri je slavjanske krvi, te nas misle prodati, — a komu? Onim tudjincem, koji su u prvašnje izzeme kao svinjokopi ili lončari itd. k nam došli — onim, koji su od naših pradedov bratinski bili primljeni, te su jim zato krv i mozg izpili, Bog zna kako obogateli, te nam sad složno sa istarskimi renegati slavjanski jezik iz ust režu, da laškog silom privežu. Proti onoj prošnji istarskih gradov, da bi se u istarskih gimnazijah imao samo laški jezik učiti, se oprěše neke narodne županije svojimi ponižnimi molbenicami, da se nebi pozabilo, da i u Istri Slavjanov ima. Al što se dogodi radi toga? — Pozove Pazinska županija (župan dr. M...) sve županije Pazinske dne 15. i 16. travnja u Pazin pišuć u okružnici, da (delegiran od više vlade!!! tako sam u okružnici — od kakve — ?) se ima š njima o imenitnoj stvari pogovoriti, te da župani i sudci i občinski pečat sa sobom donesu. Tù jim bi rečeno, da neki poslanac kranjski Svetec (nekoji mislo, da te jo župnik, ili kanonik, ili neki sveti čovek) je v Beču prosio, da bi se u Istri deca odsele kranjski (slovenski) učila, te se u tom sjediniše, da se napiše prošnja, da se deca u Istri samo laški i nemački jezik uči. Raduj se dakle i veseli se o Istro! jer Ti ćeš doskoro biti onako sretna laškimi gimnazijami kao i Bečani odpravljenjem konkordata. Agenti pako teh laških prvakov su utišli (čuje se) dne 18. travnja u Labin (Albona), da i ondi izmuzu al kupe Bog zna kako (?) podpise pojedinih župunij, da budu sigurniji u predobitju. Ovde (najme u Pazinu) se je radilo, da se posve Istra odreče slavjanske materinske krvi, da se laški jezik i žalostnu njihovu izobraženost i kod nas posije, i da se onim, koji za „unita Italia“ neprestalno rade, još više vrata u Istru otvaraju; al jel se tko tomu suprotivio? Videant consules, ne respublica quid detrimenti capiat ab iis, qui de Istria cum Italia unienda saepius colloquuntur publice agunt. Istra je dakle cela sirota, neimajuć svoga domačeg zagovornika, te prosi dakle svoju rodbinu za odvetništvo. Vi dakle slovenski poslanci u Beču! čuvajte nas i branite naš jezik mili i dragi, i kažite našem presvetlomu caru, da istarski Slavjan je bio i hoće biti veran svomu caru avstrijskomu, al nek on nedopusti, da nam Lahi sve više u Istri jezik domači silomice uzimlje, te da gorke suze ronimo misleć, kako

se indirecte to više podpira sjedinjenje Istre sa Italijom, što bi se moralo prečiti. Z Bogom!

Domoljub.

V Ložu 3. maja. — Le malokdaj, drage „Novice“, vam doide kak dopis iz našega kraja. Temu se pa ni čuditi, kajti narodno čutje pri nas, žalibog! še skoraj popolnoma spava. Veselje je slišati, kako se v sosednih nam trgih razvija narodno življenje, — kako se tù in tam odpirajo narodne čitalnice, po katerih se širi omika in narodni duh; a pri nas o vsem tem ni sluha ne duha, in še celó tistih malih pravic, ki so nam po novih postavah dane, ne vživamo pri uradnijah. Sklenili smo zato v srenjskem zboru in vsled tega tudi poslali prošnjo c. k. uradniji, da vsa povabila, ki dohajajo občini od okrajne uradnije, naj bi bila pisana v slovenskem, nam razumljivem jeziku. Vkljub temu nam je donašal med malo časom soseskin sluga nemška povabila z besedami: „Tukaj imate auštrak zavoljo kumerštajr“; in naš župan, ki mu ni ravno veliko mar za zborove sklepe, je molčé razpošiljal nemška povabila. Dokler se ne bomo jeli resnobno poprijemati nam zagotovljenih pravic, in dokler ne bodo možje, ki jim je izročila soseska z zaupanjem svoj blagor, družega duha, se pri nas ne bode obrnilo na bolje. Povsod se je že veselo izbudila spomlad, mi pa nečimerni še zmiraj dremljemo v zimskem spanju. Bog daj bolje!

Iz Podkorena na Gorenskem. J. Z-r. (Čuda hitra spomlad po sneženi zimi na visocih goratih krajih.) Tudi mi smo srečno dočakali nam že tako zaželene pomladi. Tudi od nas se je sneg, pod čegar težkim bremenom je mila narava spala, v njegov glavni sedež — v skalnate pečine goratih naših velikanov — umaknil. Kako vesela je zopet vsa narava svoje krasne zelene odeje! Žvrgoleči škrjanček vabi zjutraj zgodaj kmetiča na polje, ki veselo orje, seje in sadi v tihi prošnji do Najboljšega, da bi mu On njegov trud o jeseni z bogato žetvijo obilno povrnil.

Iz Borovnice 3. maja. R. — Danes zjutraj, tri četrtinke na peto uro, smo zopet čutili mal potres, ki je kako dobro sekundo trajal. Od ktere strani je prišel, nismo mogli uganiti v tem hipu, ker se ni ravno hudo potreslo. Ljudje ugibajo, da bo letos, ker so potresi tako pogostoma, bogata letina. Lahko mogoče, kajti zimsko strnje se je prav lepo ohranilo, in ker zdaj vže tako tople dni imamo, raste kaj hitro; rž pa že klasí. Sadno drevje tudi prav lepo cvetě, in razun hruševga vse drugo prav obilno sadja obeta.

Iz Št. Vida nad Ljubljano. — V torek po veliki noči sem se bil napotil po železnici do Št. Petra, dalje po c. kr. pošti v Rakovac na Kastavskem obiskat svojega prijatla in farana, čast. gospoda Fr. Kraljiča v kraje liburniške, kjer se še dandanašnji v katoliških cerkvah sv. maša v slovenskem jeziku poje. Prijazno in z veseljem sem bil sprejet pri čast. gosp. Jožefu Jancu, ondašnjem njegovem vodju in pri njegovem duhovnem pomočniku gosp. Fr. Kraljiču. Precej prvi dan sem iz cerkve gredé zagledal v kamen vsekane glagolitiške črke, kakoršne sem dozda le iz natisnjenih glagolitiških knjig poznal, in spoznal sem, da sem v srečnih krajih, v katerih je sv. Hieronim o svojem času Slovincem slovenski govoril in pisal. Na misel mi je prišlo v tem hipu, in sem prašal: kje in kaj so bili takrat tisti naši nemški prijatelji, kateri nam zdaj svojo nemško kulturo tako silno vrivajo! — Kultura in olikani na zemlji nikoli od severa proti jugu šla, ampak vselej od juga proti severju; od Egipta in Fenicije je prišla do Grkov in Rimcev, od teh pa do Slovencev in potem še le do severnih Nemcev. V 9. stoletji sta sv. Ciril in Metod Slovanom sveto vero v slovenskem jeziku oznanovala, in sv. Metodij je v

Rimu pri papežu Ivanu VIII. izprosil dovoljenje, da se sme sv. maša Slovincem slovenski peti, in tej privilegii ustrezajo po liburniških cerkvah še dandanašnji vsi katoliški duhovni, ter pojejo na pr. „slava va višnjih Bogu!“ in na svet pozdrav: „Gospodin s vami!“ odgovarja slovensko ljudstvo „i z duhom Tvojim.“ — Ta slavna pravica in prednost se je obdržala v teh srečnih krajih do zdaj, in se bo obdržala na vselej; zastava tega so tukaj vsi za slovenščino vneti duhovni gospodje, in za svoje stare obrede goreče verno ljudstvo. Po dolžnosti moram vrh tega zahvalo izreči vrlim možem, slavnim duhovnim in svetnim gospodom, kateri so mene 16. aprila na Rokavcu z nezasluženo proslavo počastili, in mi „listeč počitovanja in zahvale“ za moje pesmi v roke podali, kateri listeč mi bode vedno drag spomin prijateljstva in ljubezni in hvaležnosti do častitih, slavnih mož, kateri so na njem podpisani. Slava in čast gré ne toliko nam že starim prijateljem slovenščine, ki smo še nekoliko živo iskrico podpihovali, temuč mlajšim in čvrstim narodnjakom slovenskim, kateri so to iskrico v plamen vneli, ki bo gorel v slovenskih srcih na veke.

Bl. Potočnik.

Iz Postojne 10. maja. — Čitalnica v Postojni napravi v nedeljo 17. t. m. v čitalničinih sobanah prvo slovesno „besedo“ s plesom. — Vljudno vabi k tej veselici vse častite ude postojnske čitalnice, vse slovenske čitalnice in društva, kakor tudi posamezne rodoljube odbor.

Iz Ljubljane. (Iz odbora kmetijske družbe 3. maja). Pričujočih je bilo 9 odbornikov, izmed vnanjih vitez Gutmansthal; predsedoval je gosp. Fid. Trpinec. — Družbini tajnik dr. Jan. Bleiweis poroča, da so gospodje: Jugovic (za kranjski okraj), Homan (za radoliški), Krsnik (za zatičinski), marquis Gozzani (za podbrški) in Kotnik (za vrhniški) predstojništvo podružinsko blagovoljno sprejeli. — Polutanska turšica, ki jo je g. Vokaun poslal iz Celja, je bila radostno sprejeta, kakor tudi obljuba njegova, da pošlje družbi še drugih stvari. Za to podporo hvaležni odbor je sklenil gosp. Vokaun-a priporočati prihodnjemu občnemu zboru, da ga v znamenje hvaležnosti svoje sprejme med svoje družbenike. — Odbornik gosp. Faber je sporočil odboru, da Šenk-ov nauk, kako naj se sadijo živi ploti, je najpripraviš, da ga razglasi družba, in zraven tega naznanja, da v gozdnariji Kočevski je prav poceni na prodaj več tavžent sadik črnega (hojnega) lesa, in to 100 po 50 krajc. — Na predlog g. viteza Gutmansthala: naj se kmetijska družba obrne s prošnjo do c. k. ministerstva kmetijstva, da se še v prihodnje nareja in prodaja živinska sol, ker sicer žuga živinoreji velika škoda in zlasti zdaj, ko se je živina v več gospodarstvih že navadila živinske soli, pa bi se jej po takem nagloma vzela, je odbor soglasno sklenil, naj predsednik in tajnik zložita brž pismo prošnjo ter jo v odborovem imenu pošljeta gospodu ministru. — Brž drugi dan se je storilo.*

— Po razglasu c. kr. deželne vlade bode v Mokronogu letošnja delitev premij in svetinj za kobile in žebce, in to v jeseni 12. dne septembra (kimovca). Za razdelitev namenjene so za kobile z žebetimi sledeče premije: 1 premija z 10 cekini, 2 po 7, 3 po 4 cekine, za triletne žebice 1 premija po 8, 2 po 6

in 3 po 3 cekine; za plemene žebce od 5. do 9. leta se bojo delile 3 premije po 150 gold., 3 pa po 100 gold.

— V letni skupščini odbornikov kat. rokodelske družbe dne 3. t. m. je družbe ravnatelj prečastiti gosp. prof. dr. Vončina v svojem poročilu razgrinjal kaj prijetno podobo omenjene družbe. Izrekovaje srčno hvalo sl. čitalničinemu odboru, da je radovoljno prepustil za letošnjo „besedo“ naši družbi dvorano svojo, in dokazovaje važni upljiv, ki ga take javne veselice imajo v družbeno življenje, je poročevalec razkladal sredstva, ki jih družba obilno ponuja rokodelskim pomočnikom, da morejo doseči tisto omiko, ktere je treba, pa ktera tudi zadostuje potrebam spoštljivega rokodelskega in obrtnijskega stanu. V ta namen služi družbenikom mnogovrstna in čedalje bogatejša knjižnica, kateri je to leto lepi dar došel po dobroti gosp. župana dr. Coste, ki je 15 lepo vezanih tečajev „Novic“ družbi podaril. V ta namen žrtujejo z uljudno pripravnostjo, ki se ne more prehvaliti teden za tednom svoj čas in svoj trud gospodje: prof. Konšek, Gnezda, Močnik, Grkman in Förster. — Družnikov, ki jim je družba dom omike in zavetja v nevarnostih, v ktere lahko zaide samemu sebi pripuščen in posebno tuj rokodelsk pomočnik, šteje družba 64, pa 8 častnih udov. Pri vsi različenosti gledé rokodelstva in domačije nikoli ni čutiti ne najmanjše razprtije ali razdraženosti; en duh, ena ljubezen objema vse in jih spodbuja k poštenemu kršanskemu vedenju. — Tudi gledé denarnih moči družba od leta do leta lepo napreduje, kajti razun 350 gold. v obligacijah ima čez 1000 gold. v gotovem denarji naloženih pri družbi za pomoč obrtnikom, pri kateri družbi je tudi vložena hranilnica družbenikov, ki imajo hranjenih blizo 650 gld. — Letni stroški so se prav lahko poplačali z letnimi prineski blagih družbenih dobrotnikov, kateri, kakor je marljivi družbeni blagajnik g. Šventner bolj na tanko poročal, iznašajo 318 gold. 23 kr. — Vsem tem se konečno družbe ravnatelj prav srčno zahvaljuje ter prosi, da, kakor do zdaj, tudi za naprej svojo radodarno ljubezen in skrbljivost družbi ohranijo. Slava mu!

— Gosp. dr. Jan. Bleiweisu in gosp. dr. Etb. Costi je od odbora za slavnost národnega gledišča v Pragi 16. dne t. m. došlo vabilo k tej imenitni svečanosti.

— 15. maja se za poletni čas odpre telegraf v Bled.

— Pretekli teden smo dobili iz Št. Vida nad Ljubljano žalostno naznanilo, da je g. J. Kunovar, podobar v Št. Vidu in tajnik ondašnje čitalnice, umrl. Z njim je izgubila domovina naša iskrenega rodoljuba, dežela naša poštenega možaka, čitalnica Št. Vidška nevtrudljivega podpornika. Bodi mu zemljica lahka!

— V soboto 16. dne t. m. napravi v deželnem gledišču gosp. Fr. Grbec svoj drugi koncert. Program, ki šteje 8 velicih toček, je jako zanimiv; podpirajo ga v glasbeno-instrumentalnem delu gospá Pesjakova, gospodje: kapelnik Schantel, Jan. Sora, A. Förster in V. Valenta, moški čitalničin zbor in muzična kapela c. k. polka grofa Huyna, — v dramatičnem oddelku pa dramatično društvo. Gosp. Grbec poje samospev „z Bogom!“ Mayerbeerovo pesem benečanskega gondolirja, arijo iz opere „Guido in Genevra“, z gospó A. Pesjakovo in gosp. Valento trispev iz opere „Lucrezia“. Trio za gosli, violončel in glasovir igrajo gospodje Jan. Sora, kapelnik Schantel in Ant. Förster. Glediščina vesela igra, poslovenjena po V. Mandelcu, se veli: „Bog Vas sprimi! Kdaj pojdeti domú?“ Evo izvrstni program! Ker gotovo ta večer ne bode noben častitelj Grbčev izostal,

*) Al žalibog! brez vspeha, kakor se bere na prvi strani današnjega lista. Minister Potocki se je, kakor je v zbornici poslancev sam rekel, dolgo dolgo branil, predno se je udal v to, da se živinska sol odpravi, vendar na posled tudi on pritrdi, čeravno s težkim srcem. — Po takem ni tedaj upanja, da bi še imeli živinsko sol, zakaj, kakor je glasovala večina poslancev, tako bode večina zbornice gospóske, in ministerstvo bode potem priporočalo ta sklep, da ga potrdi cesar. Vred.

nadjati se je zopet prepolnega gledišča. Začetek ob 8. uri zvečer.

— Dva volitvena boja za mestni zbor sta končana. V 3. razredu so bili izvoljeni gospodje: dr. Janez Bleiweis s 122, Blaž Vrhovec s 121, dr. Janez Ahačič s 116 in Miha Pakič s 114 glasovi. Udeležilo se je 163 volilcev izmed 201, ki so večidel hišniki, manjši obrtniki in trgovci. Narodnim nasprotni kandidati, kakor prof. Pirker, Komar itd., doségli so nekoliko 40 glasov. Zmaga mestjanskega volilnega odbora bila je tedaj sijajna. Temu priča je današnja „Laibacherica“, kateri je celó glas zaprla, da ni zinila besede, kdo je bil izvoljen. — V 2. razredu, kjer je le 190 hišnikov, obrtnikov, trgovcev in sicer od nobene komande odvisnih mestjanov, — uradnikov pa 187, oficirjev v penziji 28 — nima mestjanski odbor vsled volilne postave nobenega upanja do zmage; če bi bili letos tudi nekteri njemu nasprotni volilci popustili enega kandidata, za katerega niso marali, kakor se je govorilo, jih je „Laibacherica“ komandirala v vvodnem članku z debelimi črkami: naj vzamejo „sammt und sonders und ohne Emendation“ vse 3. Po takem sta prejšnja Bürger in Stedry dobila po 247 glasov in — Marinšek 241. Od mestjanskega odbora priporočani so dobili: gosp. stolni fajmošter Zupan in Tönies po 175, dr. Zupanec 168 glasov. Zmaga je tedaj bila na strani centralnega odbora, — padel je sicer mestjanski odbor v taki borbi, ktere se je med 487 volilci udeležilo jih 420, — al padel je častno. Kjer je toliko udeležstva pri volitvah, kakor gaje bilo v ponedeljek in v sredo v Ljubljani, se lahko sodi, koliko je bilo napenjanja na obojni strani; prišli so starčki volit, ki so komaj šli ali so jih peljati morali. Lahko pa se tudi sodi, kakošne možake imamo mestjani v 3. in 2. razredu, ki so, čeravno po svojem rokodelstvu ali obrtniji odvisni od tega, da jim kdo dela dá ali dela vzame, in vendar so slava jim! — zoperstali vsemu slinjenju in žuganju nasprotnikov naših, ki so delali na pritrganje. Prostora nam manjka povedati vseh lepих historic, ki smo jih doživeli; par tacih pa vendar za poskušnjo. Gosp. Deschmann je prisopil nad krojaškega mojstra v Florijanove ulice, ki kolovodje „central. odbora“ še poznal ni. Prišel je s tem, da ga je najprej pokadil za „liberalnega“ možá in da mu bo dal obleke delati, ako voli Komarja, Pirkarja itd. Pošteni mojster mu kar naravnost reče, da bode volil domače. „Pa vendar saj Pirkarja volite, če že družih 3 nočete“ — ga obdeluje Deschmann dalje. „Tega pa že celó ne“ — mu zavrne mojster, — in koledovalec potepeno odlazi. Prof. Pirker je premetel vse Poljane in šentpetersko predmestje in beračil glasov — najbolj za-se; kaj vse je obetal ali žugal, dobro so si zapomnili volilci, — in to je tisti mož, katerega so „Novice“ (glej tečaj 1861. str. 373) krepko branile zoper realk. vodjo, ki mu je bil v imenu postave prepovedal v šoli posluževati se slov. besede! — Kdor je le nekoliko slišal o tem, kako so grdili nasprotniki naši domače spoštovane ljudi, in kako je „Laibacherica“ v svojih „Eingesendet“ mlatila po možéh, ki se za pravice naroda svojega slovenskega potegujejo, stopila mu je v živ spomin kot „nova viža“, „stare pravlice“ Vodnikov, ki je pel:

Nemški konj slovenemu reče:

Brate kaj medliš na cest'?

Ti li noga, glava neče,

Al se teb ne ljubi jest'?

Mene v dobri vrsti majo,

Men' se trikrat ovs ponud',

Čiste noge mi igrajo,

Vrat nosim ko labud.

Kranjska para milo pravi:

Tud' bi lahko jez bil tak,

Al tepejo me po glavi,

Lačen morem stati v mlak'!

Toda naj bode konec teh besedí, ki le težko srce delajo domačinu! — Ljubljancan! volilci 1. razreda!

Juter pride vrsta na Vas, da kažete, da ste mož beseda. Tiste možé, ki ste jih volili pred 3 leti, — ki jih spoštuje mesto in dežela, — ki so vsa leta delali le na prid mestu v mestnem zboru in vaše upanje zaslužili, zopet jih enoglasno volite, in s tem pokažite, da ste samostojni, ki se ne potuhnete ob času, ko je treba svetu pokazati, da še ni zginilo pravo mestjanstvo med nami! Volite tedaj v 1. volilnem razredu:

gospoda **Pavla Auerja**, hišnega posestnika,

„ **Jožefa Blaznika**, hišnega posestnika,

„ **Franca Rösmana**, hišnega posestnika,

„ **Franca X. Souvana**, hišnega posestnika.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Novo postavo, ktera določuje besede, s katerimi se bode v prihodnje bodi si kristjan bodi si jud prisegalo pri sodnijah, je Njih Veličanstvo cesar potrdil, tako tudi postavo, po kateri se vprihodnje nihče zavoljo dolgov ne bo smel zapreti, ako ni tak, da bi utegnil pobegniti. — Gospôška zbornica bode te dni obravnavala medvérsko postavo, ktero je zbornica poslancev že davno dovršila. Zbornica poslancev je v soboto dognala postavo, po kateri bode od novega leta naprej vsak mogel advokat (pravdnik) biti, kateri ima po tej postavi predpisane lastnosti, in se vseliti, kjer koli bo hotel. Dozdaj je vlada imenovala advokate in jim odločevala stanovanjšča. — Kuhinska in živinska sol ste se obširno obravnavale v zbornici poslancev; na 1. strani današnjih „Novic“ se bere, kako. Da pa naši bralci na Goriškem izvedó, kako se je slovenski poslanec g. Črne potegoval za to, podamo tukaj

govor gosp. Antona Črneti

ob solni obravnavi v zbornici poslancev.

Naj sklene sl. zbornica o živinski soli, kar ji je drago, jaz o tej reči ne mislim kaj več govoriti, ker je bila od vseh strani že dovolj na tanko prerešetana. Le eno pa rečem v imenu prebivalcev tiste kronovine, ktero zastopam, to namreč, da živo obžalujem, ako se živinska sol neha delati, in se nikakor drugače v tem oziru za živinorejo ne bo skrbelo.

Zdaj pa želim sl. zbornico neke reči opomniti, ktera ljudí §. 2. zadeva.

Jez rad spoznavam, da je znamenje napredka, in sem tega vesel, da je sl. denarno ministerstvo v svojem predlogu nasvetovalo cent solí poprekoma za 2 gold. 48 kr. ponižati; jez sem vesel, da je tudi odbor ministerski sklep sprejel in ga državnemu zboru sprejeti priporoča; jez tudi to morem hvaliti, da sta se visoko ministerstvo in tudi slavni odbor na posebnosti nekterih dežel ozerala, in sta za nektore dežele in nektera obrtništva sol po nižji ceni, kakor navadno prodajati sklenila.

Dasiravno se je taka zgodila, pa vendar ne morem dovolj obžalovati, da se na okoliščine neke kronovine in njenih prebivalcev nihče ni ozrl, temuč je bila čisto pozabljena.

Ta kronovina je poknežena grofija Gorica in Gradiška. Jez pravim in trdim, da se je na Gorico moralo pozabiti, ko se je presojevalo, katerim deželam bi se sol pod navadno ceno dajala. Druzega vzroka se jez res nikakor ne morem misliti, in to tolikanj manj, ker je že leta 1862. ta visoki zbor predlog in željo mojega tadašnjega tovarša, poslanca Gorjupa, v 153. seji 30. julija potrdil in sklenil: „Posebno se mora polajšek, katerega prebivalci v Istri po najvisocejšem sklepu od 8. prosenca 1862 po ponižanju solí imajo, tudi na pokneženo grofijo Gorico raztegniti.“